

Kommunala pensionärsrådet (KPR) - Stormöte

Datum	2023-11-23
Tid	Kl. 09.00 – 11.45
Plats	Kommunhuset, kommunfullmäktigesalen

Närvarande

Eila Nilsson	Finska föreningen
Kjell Olofsson (<i>v. ordförande</i>)	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Aagoth Lögdahl	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Inge Widén	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Lars-Erik Nyberg	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Ann Norberg	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Eva Wikman	RPG, Riksförbundet Pensionärs Gemenskap
Maud Selinder	SKPF, Svenska kommunalpensionärers Riksförbund
Margoth Dahlgren	SKPF, Svenska kommunalpensionärers Riksförbund
Mona Kramer	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Gudrun Engström	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Margret Bergström	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Lisa Tynnmärk (<i>ordförande</i>)	(S) kommunstyrelsen
Klara Hedin	(V) kommunstyrelsen
Robert Nordin	(KD) kommunstyrelsen
Mikael Westin	(S) kommunstyrelsen
Åsa Ulander	(S) kommunstyrelsen
Signe Weiss	(M) kommunstyrelse
Caroline Grafström	kommunsekreterare

Inbjudna

Niklas Säwén (S)	ordförande kommunstyrelsen
Henrik Hammarström	projektledare, kommunstyrelsekontoret
Ulrika Sjöberg	informatör, stadsbyggnadskontoret
Lars-Ove Johansson	direktör, vård- och omsorgsförvaltningen (<i>distansdeltagande</i>)
Lena Stålenberg	verksamhetsstrateg, vård- och omsorgsförvaltningen
Monica Bylund	verksamhetsutvecklare, vård- och omsorgsförvaltningen
Ingrid Sehlin	hjälpmedelssamordnare, vård- och omsorgsförvaltningen

Samt 11 representanter från pensionärsföreningar i Sundsvalls kommun

1 Välkommen och information om KPR

Ordförande Lisa Tynnemark (S) hälsar välkommen och alla närvarande presenterar sig.

Kommunsekreterare Caroline Grafström informerar om kommunala pensionärsrådets syfte och organisatoriska ställning. Hon visar hur kommunala pensionärsrådets sida på Sundsvall.se ser ut och var man kan hitta protokoll och annan information som t ex rådets arbetsordning.

2 Kommunstyrelsens ordförande informerar

Kommunstyrelsens ordförande **Niklas Säwén (S)** berättar om kommunens tre övergripande målsättningar: Att skapa förutsättningar för 5000 nya jobb, social hållbarhet och klimatneutralitet. Målsättningarna förutsätter varandra. Kommunen vill skapa förutsättningar för nya, gröna företag som vill etablera sig och växa i vår region. Nya jobb behöver fler människor och ska vi lyckas attrahera människor att flytta till vår region, så behöver vi erbjuda hållbara samhällen.

Etableringar – Tillväxt sker i tre starka branschkluster: Bank, försäkring och pension, IT-branschen och statliga myndigheter samt tillverkningsindustri. En grön nyindustrialiseringsväg sveper över Norrland och Sundsvall och några exempel på utvecklingen är etableringen av Renewcell på Ortviken, SCA Liquid Biofuels and Biorefinery, PTL:s etablering i Torsboda med tillkommande forskningscenter för batteriteknik.

Infrastruktur - Kommunen befinner sig i en byggboom när det gäller infrastruktur. Några exempel på satsningar är Sundsvall logistikpark, dubbelspår Ostkustbanan Gävle-Sundsvall-Härnösand. Arbetsmarknadsregionerna gör att pendlingsmöjligheter blir viktiga och infrastruktur behöver då prioriteras. Samarbete sker inom regionen och med Gävleborg. Mittstråket är ett transportstråk mellan Sundsvall och Trondheim. Samarbete sker med Jämtlands län för att korta ner restiderna på sträckan. Stråket är intressant i ett säkerhetspolitiskt perspektiv eftersom Nato har en stor bas i Trondheim och detta kan bli en viktig transportkorridor. En statlig utredning föreslår att frågan om ett återförstatligande av Sundsvall-Timrå flygplats bör utredas. Det är även den enda flygplatsen som satsar på elflyg.

Bostäder - När målet 5000 nya jobb är uppnått kommer det bli en befolkningstillväxt som kommunen behöver möta med nya bostäder. Kommunen har arbetat hårt de senaste åren för att få fram mer detaljplanerad mark för bostäder och har nu mer planberedskap än vad t ex Skellefteå hade inför sina stora industrietableringar. Planerade nybyggen: flerbostadshus i centrala delar av staden bl a hyreslägenheter, seniorbostäder och studentlägenheter men även radhus/parhus i Bergsåker och Sidsjöängen. Kommunens byggprojekt – Nya idrottshallar i Indal och Åkersvik, utbyggnad av äldreboende i Haga, räddningsstation i Liden. Planerade byggprojekt: servicebyggnad i Sidsjön, nya förskolor i Nacksta och renovering av Malandsbadet.

Aktiviteter och satsningar kopplade till de prioriterade områdena som pekas ut i mål och resursplanen:

- *5000 nya jobb till 2030*: Utveckla studentstaden för att få fler som studerar på plats. Mer villatomter och industrimark. Satsning på vuxenutbildning. Förbättrad dialog med medborgare och näringsliv. Inrättande av kultur- och idrottsfond för ökad attraktivitet.
- *Ett Sundsvall som håller ihop* – åtgärder mot långtidsarbetslöshet. Ny resursfördelningsmodell för skolor. Stärkt förebyggande arbete med elevhälsa och socialtjänst. Åtgärder för ökad trygghet.
- *Klimatneutralt Sundsvall* - Satsningar på kollektivtrafiken (Paxa, Bredsand och Stöde), solceller på kommunala fastigheter.
- *En robust kommun* – driva en aktiv personalpolitik, t ex avskaffa delade turer inom äldreomsorgen, kortare tid till att få äldreboende, stärkt krisberedskap.

Fråga ställs om hur Niklas ser på att många äldre vill sälja sina fastigheter och kunna bo kvar i samma stadsdel och att de då inte finns några anpassade lägenheter att flytta till. *Niklas svarar* att en lösning är bland annat att det tillskapas Trygghetsboenden på olika platser i kommunen. Behovet av att utveckla olika boendeformer är stort. Det är dock ett problem att privata fastighetsägare inte är så intresserade av att bygga för en enskild målgrupp. De vill hellre bygga bostäder som inrymmer flera åldersgrupper.

3 Digitalisering morgondagens välfärd

IT-projektledare **Henrik Hammarström** berättar om olika exempel på välfärdsteknik som Sundsvalls kommun har infört under 2023.

Fallsensorer har testats på olika särskilda boenden. Dessa införs för att det ska bli möjligt att tidigt upptäcka och analysera fallrisksituationer eller fall. De kan bidra till trygga och självständiga vårdtagare samt till mer effektiva arbetsätt. Fallsensorn är utrustad med en infraröd sensor som reagerar på olika rörelser. Det går inte utläsa hårfärg, hudfärg och detaljer i ansikte och kroppsform så det finns ingen personlig igenkänning av det sensorn visar. Sensorn kan även vara en virtuell tröskel.

Under 2023 har kommunen testat fallsensorer hos 20 personer på Norra Kajens äldreboende och resultaten är lovande. Efter 3 månader hade fallen minskat med 64% och efter 6 månader med 77% (från 22 till 5). En enkätundersökning visar att både personal och brukare överlag är nöjda med fallsensor, bl.a. upplever man att det har lett till ökad självständighet och mindre spring på natten. Under 2024 planerar kommunen att bredda användningen av fallsensorer.

Inom individstöd finns boendestödjare som ger stöd i vardagen till klienter med psykisk ohälsa som bor i egen bostad. Stödet kan bestå av att hjälpa till med struktur och planering i vardagen, för exempelvis inköp, städning, tvättning och kontakter med myndigheter etc. Stödet sker idag genom telefon eller via fysiska besök, men under 2023 har man testat att ge

distansstöd via mobilapp som komplement till fysiska besök. Appen har lite olika funktioner, bl.a. checklista över vad som ska göras med påminnelser, kommunikationsmöjligheter via chatt eller video och ett informationsbibliotek. De klienter som har testat har varit positiva och känner att självständigheten har ökat. Personalen upplever att man sparar tid och att många av de klienter som testat appen har utvecklats och gör fler saker själva.

Läkemedelsgivare i ordinärt boende. Syftet med dessa är att öka tryggheten i hemmet för brukare och anhöriga, öka självständighet och självförtroende hos brukare, ge säkrare läkemedelshantering, frigöra tid för personalen och ge färre avvikelser. Läkemedelsgivare är en apparat som man laddar med läkemedel, som ett låst läkemedelskåp för dosmedicin som även kan påminna om när läkemedlet ska tas. Det är också ett distansvårdssystem med driftövervakning där sjuksköterska kan följa att medicin tas ut på rätt tid och som signalerar om så inte är fallet. Läkemedelsgivare är t ex lämpliga när man har nedsatt syn och hörsel.

Efter föredragningen delar deltagarna i stormötet in sig i mindre grupper och diskuterar välfärdsteknik.

4 Stora Torget – dialog om mötesplatser

Informatör **Ulrika Sjöberg** inleder med att beskriva bakgrund till arbetet med utformningen av stora torget. I projektet Sundsvalls vardagsrum som påbörjades 2010 utgick stadsbyggnadskontoret från Stadsvision Sundsvall som togs fram utifrån en mycket omfattande dialog med handel, näringsliv, fastighetsägare, Sundsvallsbor, kommunala bolag och förvaltningar med flera. Det togs då fram färdiga förslag på åtgärder för utvecklingen av torget utifrån bl a dialogresultaten men det hela lades på is där ett av argumenten var kostnaderna.

Stadsbyggnadsnämnden har nu fått investeringsmedel för Centrumlyftet där insatser för Stora torget ingår och det har tillskapats en projektorganisation med representation från olika förvaltningar. Projektet ska sammanställa befintligt underlag och genomföra dialog om Stora torget och mötesplatser i centrala Sundsvall generellt. Man ska även sammanställa torgets kvalitéer och brister och slutligen ta fram planeringsunderlag med förslag på åtgärder som genomförs för avsatta investeringsmedel.

Dialogarbetet sker under november och december 2023 och Stora Torget samt Stadshuset är den primära mötesplatsen. Man genomför även digitala dialogtillfällen och besöker platser där nätverk befinner sig. Projektet söker också upp dem som inte brukar delta i dialoger och tar även hjälp av de som redan är engagerade. Dialogprojektet är pilot för kommunens modell för medborgardialog

Olika tillfällen för dialog: Workshopen "Sundsvall i ett rum" genomfördes den 22 november. Vecka 48 analyseras stora torget och medborgare kan då träffa en politiker på torget under lunchen måndag till fredag. Enkät om stora torget genomförs.

13 olika kvalitetskriterier har tagits fram för att identifiera kvaliteter och brister som Stora Torget har idag, bl a tillgänglighet, trygghet, evenemang, teknik och renhållning mm. Dessa kriterier kommer ligga med i underlaget till den stadsrumsanalys som ska genomföras.

Efter föredragningen delar deltagarna på stormötet in sig i mindre grupper och diskuterar hur Stora torget och andra mötesplatser i centrala Sundsvall bör utvecklas.

5 Vård- och omsorgsförvaltningen informerar

Förvaltningsdirektör **Lars-Ove Johansson** informerar om utvärderingen av sommarens bemanning inom äldreomsorgen. 546 vikarier var inför sommaren anmälda till bemanningsenheten men när sommaren kom minskade tyvärr antalet med ca 100 personer. Bemanningen löstes tack vare engagerad personal och bl a flytt av semesterar. Förvaltningen har efter sommaren pratat med personal och fackliga företrädare om hur det fungerat och svaret är att det har fungerat relativt bra i de flesta verksamheter. Särskilt utmanande har det dock varit inom hemtjänsten. Inom äldreomsorgen testade man att anställa den nya personalkategorin servicepersonal, som skulle ansvara för städning, tvätt mm och därmed avlasta undersköterskorna så de kunde fokusera på omvårdnad. Förvaltningen har möten med bemanningsenheten om hur kommunen kan rekrytera framgent.

Hjälpmedelssamordnare **Ingrid Sehlin** informerar om en anpassning av Sundsvalls kommuns hjälpmedelsavgifter till en länsgemensam avgiftsmodell i syfte att skapa en mer enhetlig beräkningsgrund och uttag av avgift för hjälpmedel. Verksamhetschefsnätverket Hälsam har arbetat fram ett förslag till en gemensam avgiftsmodell. Målet är att få jämlika avgifter i länet och att modellen ska stimulera återlämning av hjälpmedel som inte används. Utgångspunkten har varit den beprövade modell som Örnsköldsvik använt sedan 2021. I nuläget betalar man en engångsavgift för hyreshjälpmedel på 231 kr per utprovningstillfälle och den nya modellen innebär att man betalar en engångsavgift på 109 kr per hjälpmedel och sedan en hyresavgift på 70 kr per månad.

Verksamhetsstrateg **Lena Stålenberg** berättar om enkätundersökningen ”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?” som skickas till personer 65 år och äldre som bor i ordinärt boende med stöd av hemtjänst eller som bor på särskilt boende för äldre (säbo). Syftet är att ge underlag till ansvariga i kommuner och i verksamheter, som de kan använda för att utveckla äldreomsorgen utifrån de äldres perspektiv. Totalt svarade 83 150 personer på årets enkät, vilket är 57,8 % av de tillfrågade. Lena presenterar resultatet av den nationella enkäten för verksamhetsområde Hemtjänst. I Sundsvall svarade 754 personer på enkäten vilket är 59,1 % av de tillfrågade. Av de deltagande var 64% kvinnor och 36% män. Lena visar exempel på andel positiva svar i kommunen jämfört med länet och riket för vissa frågor om kontakter med kommunen, hjälpens utförande, bemötande, trygghet, förtroende och tillgänglighet samt hemtjänsten i sin helhet.

Verksamhetsstrateg **Monica Bylund** presenterar resultatet av den nationella enkäten för verksamhetsområde Äldreboende. Svarsfrekvensen var 50% vilket var en höjning från 2022 med 9%. 68% kvinnor och 32% män besvarade enkäten och 79% av de som svarade var 80 år

eller äldre. Monica går igenom det samlade resultatet fråga för fråga och visar jämförelse med andelen positiva svar under 2022. De områden där har det hänt mest är också där kommunen har gjort särskilda satsningar. Viktigt att notera är att vissa boenden har 90-100% positiva svar på vissa frågor.